

External evaluation of the PhD programme at the Faculty of Medicine, University of Bergen

According to [the University of Bergen's \(UiB\) system of quality assurance](#) an external committee should evaluate the PhD programme every six years, with the main purpose of providing an independent and overall assessment of the Faculty's PhD programme. The evaluation should present advice for areas of improvement, particularly with regards to completion rates and the overall quality of the programme.

The PhD programme at the Faculty of Medicine (UiB) hosted an external evaluation by the ORPEHUS organization in January 2016. As a result of that evaluation, the PhD programme was awarded an Orpheus Label based on its compliance with the [Orpheus best practice standards](#).

A new evaluation committee was appointed in December 2021 with two external members and one internal PhD candidate:

- Robert Harris, Professor and Academic Vice President of Doctoral Education at Karolinska Institutet, Stockholm, Sweden
- Brita Solveig Pukstad, Associate Professor and Vice Dean of Innovation and PhD education, Faculty of Medicine and Health Sciences, NTNU, Trondheim, Norway
- Ranveig Seim Brekke, PhD candidate at Klinisk Institutt 1, Faculty of Medicine, University of Bergen, Norway

A mandate for the external evaluation committee had been approved by the Programme Board for the PhD Programme at the Faculty of Medicine on 14 October 2020.

Mandate

The primary task of the external evaluation committee is to carry out an overall evaluation of the PhD programme based on national and international standards and to assess to what degree the PhD candidates achieve the programme's planned learning outcomes. The evaluation should ensure that the PhD programme fulfils the national quality requirements as listed in [Studietilsynsforskriften](#) § 3-3 "Akkreditering av doktorgradsstudier" and chapter 2 "Akkreditering av studietilbud".

In addition, the Board for the PhD programme at the Faculty of Medicine requests a thorough evaluation of the following:

1. How the Faculty performs in recruiting PhD candidates, and how the admissions process is conducted
2. The quality of the training component, with special emphasis on:

- a. The scientific content and organization of *The Basic Course in Medical and Health Related Research* (6 ECTS credits)
 - b. The scope and quality of training in ethics, and whether all our candidates meet the UiB requirement of training in ethics equivalent to 5 ECTS credits
 - c. Whether the Faculty offers research courses that are considered relevant and meet our candidates' needs for specific training related to their PhD projects
 - d. The midway evaluation
3. The use of Research Schools in the training component
 4. How the Faculty follows up its PhD candidates from admission and throughout the PhD period
 5. How the Faculty works to increase the number of PhD candidates that completes a research stay abroad during their PhD
 6. Completion of the PhD degree with the trial lecture and public defence

The evaluation committee conducted one digital meeting with the Vice Dean of PhD education and the faculty administration at The Faculty of Medicine, UiB, (December 12th, 2021) and one whole day digital site-visit (February 9th, 2022. Agenda is attached as *Appendix I*). The evaluation report is based on written documentation received from the faculty administration, and information obtained through the digital meeting and site-visit.

The following written documentation was provided to the evaluation committee:

- Mandate for the committee as described above
- Internal review from the faculty yearly reports the last three years (*Appendix 2*)
- Research-school evaluation from 2020
- Orpheus label report from 2016
- Short routine for the admission board (*Appendix 4*)
- An overview over the administrative organization of the PhD-education at the faculty

Further documentation was given through online resources for the PhD programme:

General information:

[Ph.d.-forskriften ved UiB](#)

[Programbeskrivelsen for ph.d.-programmet ved Det medisinske fakultet](#)

[Handlingsplan for forskerutdanning ved UiB](#) (sentralt) og [handlingsplan for forskerutdanning ved Det medisinske fakultet](#)

Additional information related to the given mandate:

[Informasjon til søkere til ph.d.-programmet](#)

[Opplæringsdelen](#)

[Emnebeskrivelse MEDMET900](#)

[Retningslinjer for midtveisevaluering](#)

[Samleside om midtveisevaluering med informasjon til kandidat og maler](#)

[Retningslinjer for bedømmelse](#)

[Informasjon til kandidater om avslutningsfase og disputasavvikling](#)

General aspects

The Faculty of Medicine is one of 7 faculties at the University of Bergen (UiB) and has about 1900 students and more than 500 PhD candidates enrolled in the PhD programme. [The faculty](#) covers a large range of research fields and consists of [5 departments](#) where most of the teaching and research activities take place:

Department of Biomedicine
Department of Clinical Medicine (K1)
Department of Clinical Science (K2)
Department of Global Public Health and Primary Care
Department of Clinical Dentistry

Doctoral education at the faculty is well described on the public [website](#), and the internal reports from 2018, 2019 and 2020 (*Appendix 2*) give an overview of a well-organized PhD programme in agreement with national standards and European Qualifications Framework in accordance with the Bologna process. There is a high emphasis on training and courses for the supervisors, and career guidance for the PhD candidates.

PhD candidates may be enrolled in one of [8 research schools](#) affiliated with the Faculty of Medicine of which two of these are interfaculty research schools in collaboration with other faculties at UiB.

During the first digital meeting with the Vice Dean of PhD-education and faculty administration at the Faculty of Medicine, UiB, three questions were asked by the committee:

- What are your strengths?
- In which areas would you like to be better?
- In what specific areas do you need leverage in order to improve the quality of the PhD programme?

Answers to the questions were given prior to the site-visit (*Appendix 3*).

The evaluation committee has compiled the following comments and recommendations for the specific points addressed in the mandate, and then provide a general evaluation of the PhD programme in which the three specific questions are addressed.

Recruiting PhD candidates and the admission process

The faculty recruits PhD candidates through research activities at the department level, through local and national calls for PhD scholarships and the national [Medical Student Research Programme \(MSRP\)](#). The proportion of externally recruited, and especially internationally recruited, PhD candidates is rather low (34%). The proportion of PhD

candidates having a longer research stay abroad is also low despite incentives as described in *Appendix 2* (bullet point 6 for PhD education report 2019).

In order to be eligible for admission to the PhD programme certain educational and financial requirements must be met. The PhD candidate sends an application to the department where he or she will be affiliated. If the quality of the project is already evaluated through the financial source the faculty administration controls the application, ensures that the formal admission criteria are met and prepares for admission. If the quality needs to be evaluated an admission committee at the department level ensures this (see routine for the admission committee in *Appendix 4*). A checkpoint-list for admission will include the quality of the project description, composition of the supervisor team, master qualifications, finances, feasibility and more. The admission committee at each department consists of two academic staff members with knowledge in the research area.

Recommendations from the external committee:

- The faculty may consider also sending applications for admission to the PhD programme that already have a quality check from the financial source to the admission committees at the department level. This to ensure that all aspects regarding feasibility, supervisor composition and the total frame around the candidates PhD education have a good starting point.
- We advise the faculty to appoint a PhD candidate to each admission committee.
- Recruitment in international competition (openly advertised application) is advisable in order to recruit top candidates and increase internationalization, and procedures to promote this should be addressed.

The quality of the training component

The PhD programme includes a required coursework of a minimum of 30 ECTS points. The faculty is responsible for ensuring that the coursework together with the project constitute a scientific training at a high academic level. This includes training in transferable skills such as academic dissemination and communication, introduction to academic and research ethics, the philosophy of science, scientific writing, innovation technology and academic methodology. The required coursework together with the doctoral work must be designed to achieve the expected learning outcomes in accordance with the [national qualification's framework](#). Of the 30 ECTS points in the training programme 13 ECTS points are covered by mandatory courses and activities, while the rest is elective. Courses in laboratory animals' science is mandatory for PhD candidates involved in animal experiments. Teaching activities are highly recommended, and there are courses facilitating development of pedagogical knowledge and skills. Many candidates teach 25% of their time, and then have a prolonged duration of the PhD programme (4 years instead of 3 years).

The [mandatory part](#) of the coursework is a total of 13 ECTS points:

- [MEDMET900](#) with emphasis on research ethics and the philosophy of science (6 ECTS points)

- Academic dissemination and communication activities registered on the code [FORMIDL901](#) of up to a total of 6 ECTS points
- Midway evaluation (1 ECTS point)
- Online course in General data and protection regulation (GDPR) and “The health research act” (0 ECTS points)

The scientific content of the basic course in the mandatory course MEDMET900 has recently been upgraded, and the course is well organized. Implementation of innovation technology in order to meet the expected learning outcomes of innovation knowledge is a good development, and the faculty has upgraded the scope and quality of ethics in the curriculum. In addition to the MEDMET900 course there is a mandatory online learning module regarding ethics and laws and regulations within health research for both supervisors and candidates (Course name: E-course in GDPR (general data and protection regulation and “the health research act”). This is a good supplement, and the UiB’s requirements of training in ethics equivalent to 5 ECTS points seems to be adequately covered.

The faculty has a comprehensive plan for evaluating all PhD courses whereby the scope of ECTS points for each course will be checked according to teaching standards, and quality assessed in a structured way.

The use of *research schools* in the training programme is a good initiative. The faculty is then able to meet the candidates’ need for specific training related to their PhD projects as the courses are developed in close proximity to research areas that collaborate with each other. The research schools also give the PhD-candidates that work within similar research areas means to collaborate and build networks.

The midway evaluation is well organized, and a good learning experience for the candidate. It is an opportunity for the candidate to receive feedback about perceived progress, if it is going in the right direction in terms of the expected delivery date, or if the project should change direction. It also allows the candidate to take a reflective ‘pause’ and get an overview of the project’s achievements to date. After the midway evaluation there is a conversation between the committee, PhD coordinator and the candidate. This is an opportunity for the student to indicate if there are any problems in the research environment or with the project or if there are other issues that require action. The external committee is positive to making the midway evaluation a mandatory part of the PhD education but is a little puzzled if this would be awarded 1 ECTS.

Recommendations from the external committee:

- The nature of the research schools varies, with some being more of a ‘network’ organizing general seminar/workshop activities and others being more ‘schools’ with formal teaching of courses. There are also national research schools that have an additional different character. To avoid confusion, the UiB research schools should be adequately described on the website.

- It is unclear how much interaction there is between the different research schools, and efforts to promote joint educational or networking activities should be considered, to permit not only PhD candidate interaction but also teacher interaction.
- A plan for integration of EDI (*Equity, Diversity & Inclusion*) and SDG (*Sustainable Development Goals*) into the teaching programme could be considered, and possibly also a mandatory course in statistics.
- The midway evaluation could include a literature review (that will form the basis of the thesis frame) in order to enable assessment of PhD candidate scientific writing ability and justify the award of 1 ECTS.

Follow-up from admission throughout the PhD period

After admission to the PhD programme the PhD candidate may be affiliated to one of the eight research schools. These are partly financed by the faculty with teaching resources at the department level. Through these research schools the faculty provides the PhD candidates an excellent opportunity to become part of an academic environment and community together with other candidates doing research within similar fields of interest. The faculty has an ambition that all PhD candidates should belong to a research school, but this is not reflected in the yearly progress reports. There is some confusion as already pointed out regarding national research schools and the local ones at the faculty, and this should be explained more clearly on the webpages. Not all PhD candidates are aware of the local research schools, and this should be communicated better upon admission to the PhD programme.

The midway evaluation is well organized but is a little late if there are major issues to be solved in the project or within the supervisor group. The concept of *Onboarding* within PhD education will give the candidates closer follow-up during the first months of their PhD period. By having a meeting within 3 months after employment the PhD candidates have an early opportunity to raise possible issues that could result in delays in their project.

A focus on mental health for PhD candidates is of great importance and has become more so during the COVID-19 pandemic. The faculty addresses this in their PhD education report 2020 (*Appendix 2*), and the external committee is pleased to see that measures are planned both at the departmental and faculty levels to follow up the candidates accordingly.

Recommendations from the external committee:

- The faculty is advised to consider *Onboarding* schemes for the PhD candidates with a formal 3-month short evaluation meeting in addition to the midterm evaluation. Information about the local research schools could also be given at this point.
- Evaluation of the research schools should be conducted – including aspects such as application process, affiliation efficiency, relevance and enjoyment of activities. Specific follow-up of digital and hybrid teaching activities should be conducted for the research schools before these formats are permanently integrated into the teaching curricula.
- An anonymous Exit Poll for graduating PhD candidates would provide general feedback to the faculty of perceived ‘customer satisfaction’ of the PhD programme.

Internationalization

While recruitment of international PhD candidates has already been addressed, facilitating the ability of PhD candidates to conduct a research stay abroad during their PhD is emphasized as a selection criterion during the application process.

Recommendations from the external committee:

- Increasing the number of PhD candidates experiencing an international workplace should be promoted. Follow-up of these experiences will be required in order to increase the efficiency of the visits.
- 'Internationalization-at-home' could be considered through focused network activities for international PhD candidates.

Completion of the PhD degree

The faculty has good numbers in completion rates with very few dropouts. During the pandemic the faculty has completed all planned dissertations and arranged hybrid solutions for the lectures and public thesis defences. Hybrid digital dissertations have been possible as the faculty has invested in a computer technician to be on site and to follow up all technical issues.

Recommendations from the external committee:

- Investment in IT equipment to enable the most dynamic hybrid meeting experience (for example multiple camera views of participants in place/online) could increase quality of thesis defences conducted in a hybrid form.

General comments and recommendations

Overall, we have a good impression of a well-organized PhD programme, with adequate consideration of structure, formal responsibility by the faculty and flexibility to allow varied experiences by PhD candidates. The faculty offers a nice variety in research courses that can be relevant for the PhD candidates in order to complete their PhD degree where the courses the PhD candidates can choose from is clearly listed on the UiB website. The plan for structured evaluation of all PhD courses is applauded, and with this there should also be an overview of whether the courses meet all the candidates' needs for specific training related to each PhD-project. Additional efforts to ensure quality of all aspects of the PhD training could be developed.

The strengths described in midway evaluation, quality measures in the admission process and different supervisor courses (both mandatory and breakfast/lunch/whole day-seminars) are highly complimented. The initiatives taken to pursue education within ethics and innovation

are good, although the faculty might need more resources in order to implement these measures. Ethics and innovation are areas where the faculty wants to be better at and should be prioritized, with sufficient new economic resources being provided to facilitate this. In order to facilitate more innovative research projects, a possible start may be to build a culture for innovation within the departments, and to make sure at least one of the PhD supervisors has innovation competency in PhD projects that have innovative potential.

The faculty would like their candidates to be more independent researchers after completion of their PhD degree. This is not easy to address, but one key is admitting highly motivated candidates with academic potential to the PhD programme. Another key would be to continue the already good work the faculty is performing through educating the PhD supervisors. The strategy with research schools increases the quality in many aspects and can be further developed, especially with formal processes for affiliation. Increased efforts to promote internalization should be a primary focus for the next period of development as well as *Onboarding* schemes.

A general increased focus on the situation for PhD candidates should be prioritized, both with respect to representation in formal governing bodies within PhD education, and participation in choice of midway and thesis evaluators, as well as establishing forums for mutual learning and discussion of challenges.

Appendix 1

Programevaluering ph.d.-programmet ved Det medisinske fakultet,
UiB

Site visit 9. februar 2022

Tid	
09:15 - 09:30	Introduksjon til dagen ved Martha Enger
09:30 – 10:15	MEDMET900 ved Petur-Benedikt Juliusson
Lenke	Digitalt møterom
10:30 – 11:00	Opptak og rekruttering (inkludert internasjonalisering og forskerlinjen) ved Marit Bakke
Lenke	Digitalt møterom
11:00 – 11:50	Lunsj
12:00 – 13:00	Midtveiseevaluering på Klinisk institutt 1 Kandidat: Ingrid Revheim Hovedveileder: Hanne Rosendahl-Riise
Lenke	Digitalt møterom
13:00 -13:15	Pause
13:15 – 13:45	Forskerskole presentasjoner <ul style="list-style-type: none"> - The CCBio Research School for Cancer Studies, ved Elisabeth Wik - Research School in Clinical Medicine, ved Stian Knappskog
Lenke	Digitalt møterom
13:45 – 14:00	Pause
14:00 – 15:30	Møte Programutvalg for forskerutdanning
Lenke	Digitalt møterom

Appendix 2

Universitetet i Bergen
Det medisinske fakultet

Forskerutdanningsmelding 2018

Det medisinske fakultet har også i 2018 hatt høy aktivitet, både hva gjelder kandidatproduksjon og arbeid med kvalitetsutvikling. Fakultetet tok i 2018 opp 131 nye kandidater i ph.d.-programmet, mens 85 kandidater forsvarte sin grad. Fakultetet har fortsatt sitt fokus på kvalitetsutvikling og vil i det følgende trekke frem deler av dette arbeidet.

Arbeid med oppretting av fakultetets ph.d.-program og programbeskrivelse, forskjeller mellom ny og gammel ordning.

Året har i stor grad vært preget av arbeidet med oppretting av fakultetets ph.d.-program og programbeskrivelse. Både den nye forskriften og fakultetets programbeskrivelse har vært på høring til instituttene, saken har vært behandlet i flere omganger i programutvalget og i fakultetsstyret og programbeskrivelsen har vært gjenstand for en egen workshop der både vitenskapelig ansatte og administrative fra instituttene, samt programutvalgets medlemmer, inkludert ph.d.-kandidatene var invitert og representert.

Det medisinske fakultet har i stor grad videreført de allerede etablerte ordningene for forskerutdanningen, og har først og fremst brukt arbeidet med programbeskrivelsen og kvalitetssikringssystemet til å gjøre mindre justeringer og tydeliggjøre og samle informasjon. Det arbeides i disse dager med å formidle endringene (både de som følger direkte av forskriften og de som følger av fakultetets programbeskrivelse) til kandidater og veiledere gjennom en serie møter på instituttene.

De største endringene ved Det medisinske fakultet er knyttet til opptak, hvor det nå er færre konkrete prosedyrer i forskriften enn tidligere. Fakultetet har derfor vedtatt egne utvidede regler for opptak til ph.d.-programmet, der blant annet krav til utdanning, engelskkunnskaper, veiledere, residensplikt, prosjektbeskrivelse, etisk godkjenning og finansiering er tydeliggjort. Dette er et viktig tiltak for å sikre god informasjon til framtidige kandidater og vil bidra til å forenkle saksbehandlingen av den enkelte søknad. Det er også planer om å innføre instituttvise opptakskomiteer for å vurdere prosjektbeskrivelser der det konkrete ph.d.-prosjektet ikke er vurdert i forbindelse med innvilget finansiering, dette vil antakelig bli rullet ut med en pilot fra høsten 2019.

Det er også gjort noen endringer knyttet til maksimal forlengelsestid, se under (om gjennomstrømming og frafall).

Oppfølging av fakultetets prioriteringer for forskerutdanningen.

Fakultetet fortsatte i 2018 å følge opp handlingsplanen for forskerutdanningen, og vi har i perioden særlig hatt fokus på veilederopplæring og karriereveiledning for ph.d.-kandidatene. Vi har startet opp en serie kortere temabaserte frokost-/lunsjseminar for veiledere, se under. I tillegg jobbes det med å videreutvikle etikkopplæringen både for ph.d.-kandidater og veiledere, og det ble i 2018 nedsatt en arbeidsgruppe som skal utvikle et e-kurs om GDPR og Helseforskningsloven. I 2018 har vi også jobbet ekstra med rekrutteringen til forskerlinjen, etter at det var lav søknad høsten 2017, sannsynligvis som

en reaksjon på den nye studieplanen i medisin. Vi er glade for at dette ser ut til å ha virket og at rekrutteringen til forskerlinjen var betraktelig bedre i 2018.

Opptak, gjennomstrømming, frafall, disputaser og underkjenninger – beskrivelse av situasjonen og eventuelle tiltak for å forbedre disse parameterne

Fakultetets forskerutdanningsportefølje er stor. Langt de fleste kandidatene produserer godt og har god progresjon, men vi ser at mange, kanskje særlig blant de kliniske kandidatene legger opp doktorgraden med 50% progresjon over 6 år, noe som i kombinasjon med at mange er i en etableringsfase gjør at andelen som har disputert etter seks år er nede på 65% for 2013-kullet, noe ned fra tidligere år. For kandidater finansiert av helsesektoren er andelen nede på 55 % for samme opptaksår, og vi ser at dette påvirker statistikken negativt for de kliniske instituttene. Vi ser også at kvinnene bruker noe lengre tid enn menn, noe som antakelig i hovedsak skyldes at kvinnene har større fravær i forbindelse med svangerskap og foreldrepermisjon.

Det er til tider utfordrende å følge alle kandidater like tett fra fakultetets side, og vi er derfor avhengige av god oppfølging på de enkelte institutt og god dialog med instituttene. Foruten god og tett kontakt på administrativ side, har fakultetet årlige dialogmøter med instituttene der vi drøfter aktuelle saker og går gjennom kandidatlistene og foreslår tiltak for enkeltkandidater, så som tettere oppfølging fra veiledere, hjelp til prioritering av oppgaver og konkrete krav til progresjon knyttet til prosjektet.

Vi ser at tett oppfølging av enkeltkandidater er særlig utfordrende på de store instituttene og der en stor andel av kandidatene har ekstern tilknytning. Dette fører til at det er mer krevende å oppdage utfordringer tidlig nok, men vi opplever at instituttene jobber bevisst med denne problemstillingen. Det er nå også innført en 3 måneders residensplikt, blant annet som et tiltak for å knytte kandidatene tettere til forskningsmiljøet ved instituttet, og vi håper dette vil gjøre det enklere å fange opp eventuelle faglige og andre utfordringer også for disse kandidatene.

Fakultetet har lavt frafall. Dette har delvis sammenheng med at man ikke har tradisjon for å skrive ut kandidater selv om de ikke lengre jobber fokusert med sitt ph.d.-prosjekt, men gi flere forlengelser uten at det nødvendigvis har vært tilstrekkelig sannsynliggjort at kandidaten vil kunne fullføre innen forlengelsens utløp. I forbindelse med at makstiden på åtte år nå er tatt ut av ph.d.-forskriften, har fakultetet vedtatt en ny maksimal forlengelsesperiode på 2 kalenderår etter utløpt opprinnelig avtaleperiode (utenom rettighetsfestede permisjoner og fravær), og vil samtidig kreve bedre planer for ferdigstilling når det søkes om forlengelse. Med dette tiltaket er det mulig at vi vil skrive ut noen flere kandidater tidligere enn vi har gjort til nå, men samtidig håper vi både å kunne forplikte kandidatene og deres veiledere mer ved innvilget forlengelse, slik at andelen som søker om mer enn én forlengelse vil gå ned. Vi håper også å kunne redusere tidsbruken på forlengessaker, og på sikt å kunne frigjøre mer ressurser til tiltak som kan forebygge forsinkelser fremfor å følge opp kandidater som allerede er forsinket.

Fakultetet hadde i 2018 7 underkjenninger, alle førstegangs underkjenning. Dette er et høyere tall enn tidligere år, og representerer om lag 7,5% av bedømmelsene i 2018. 4 av kandidatene har imidlertid allerede levert på nytt og fått avhandlingen godkjent ved andre gangs bedømmelse. En av underkjenningene var knyttet til en større sak om manglende godkjenninger av forskningsprosjektet, og er blitt særskilt fulgt opp. Det er forventet at denne kandidaten snart vil kunne levere på nytt. I forbindelse med minst en av de andre underkjenningene, spurte komiteen om muligheten for å anbefale mindre omarbeiding før endelig innstilling, men fikk til svar at UiB ikke hadde en slik ordning. Fakultetet ser derfor positivt på at det nå er kommet en ny §11-5 i forskriften som åpner for dette, slik at vi unngår underkjenninger av denne typen i framtiden.

Flere av instituttene har i årets dialogmøter rapportert om en bekymring for kandidatene og forteller at det er flere som er sykemeldte. Vi vil derfor melde at det er behov for tilbud innen psykisk helse til

ph.d.-kandidatene, ikke bare til ansatte stipendiater gjennom bedriftshelsetjenesten, men også for kandidater som ikke er ansatt ved UiB.

Veilederopplæring og karriereveiledning – beskrivelse av situasjonen og planlagte tiltak.

Fakultetet har i mange år jobbet systematisk med veilederopplæring. Ved siden av det årlige heldagsseminaret og e-kurset for veiledere, har vi i 2018 innført to nye tiltak: et årlig halvdagsseminar for veiledere ved Stavanger Universitetssjukehus og veilederlunsj/frokostmøter på 1,5 timer der to innledere hver gang holder innlegg om et aktuelt tema i forskerutdanningen. Fakultetet vil fortsette med begge tiltakene i 2019. De kortere frokost/lunsjmøtene har vært godt besøkt, men som for tidligere tiltak, ser vi at det særlig er de yngre (ofte kvinnelige) veilederne som først og fremst benytter seg av tilbudene for veiledere.

De videre karrieremulighetene for ph.d.-kandidater er også noe fakultetet jobber med. I overkant av 60% av våre ph.d.-kandidater (basert på opptakstall for 2018) har bakgrunn i helseprofesjonene, og disse har i liten grad uttrykt behov for karriereveiledning. De øvrige 40% er en bredt sammensatt gruppe med både psykologer, realister, samfunnsvitere og øvrige helsefag. Instituttene arrangerer sammen med fakultetet en årlig karrieredag for ph.d.-kandidatene, som har vært godt besøkt og får god tilbakemelding. Karriereplanlegging (med opprettelse av individuelle karriereplaner) er også kort omtalt på det obligatoriske grunnkurset, og er et tema i veilederopplæringen. Veilederne gir tilbakemelding om at det er krevende for dem å skulle veilede kandidatene til en karriere utenfor akademia, både fordi de ønsker å motivere gode folk inn i akademia og fordi de selv ofte har begrenset kunnskap om og erfaring med hvilke muligheter som finnes.

Internasjonalisering – beskrivelse av situasjonen, eventuelle planlagte tiltak for internasjonal rekruttering og for å øke internasjonale opphold for ph.d.-kandidatene

Det medisinske fakultet er et internasjonalt fakultet der om lag en tredjedel av kandidatene ikke er norske statsborgere. Av 110 kandidater med avtalestart i 2018, hadde 34 sin mastergrad/profesjonsgrad fra en utenlandsk institusjon. Særlig Senter for internasjonal helse har en høy andel kandidater som kommer fra samarbeidende institusjoner i utlandet, og fakultetet har to aktive fellesgrader med partnerinstitusjoner i Øst-Afrika, henholdsvis med Hawassa University i Etiopia og med Makerere University i Uganda. I tillegg mottar instituttene gjester som tar sin grad andre steder, men som kommer hit enten på forskningsopphold eller for å ta kurs.

Fakultetet har ikke gode nok data på hvor mange kandidater som reiser på utenlandsopphold i løpet av sin avtaleperiode, men vi ønsker at flere skal få muligheten. Ett av instituttene rapporterer at dette er tema for oppfølgingssamtale hvert år, mens andre rapporterer at internasjonalisering er tema på oppstartsseminar. Fakultetet har i 2018 økt beløpet som stipendiatene kan søke om som økonomisk støtte til utenlandsopphold, og i tillegg økt bevilgningene slik at kandidatene nå kan søke om støtte til opphold som varer i inntil 12 måneder, og med en føring på at opphold utover 6 måneder skal prioriteres. I tillegg er det mulig å få godkjent utenlandsopphold som del av opplæringsdelen.

Ph.d.-utdanningsmelding 2019 – Det medisinske fakultet

1. Oppfølging av fakultetets prioriteringer for ph.d.-utdanningen

Fakultetets prioriteringer for ph.d.-utdanningen er nedfelt i fakultetets Handlingsplan for forskerutdanning. Fakultetets handlingsplan har skissert våre satsningsområder i fem kategorier: 1. rekruttering av forskningstalenter, 2. karriereutvikling, 3. kompetansehevende

tiltak innen veiledning av doktorgradskandidater, 4. internasjonalisering og nettverksbygging, og 5. innovasjon. Fakultetets prioriteringer innen dette er omtalt mer i detalj under. De fleste instituttene gir uttrykk for at forskerutdanningen er et prioritert området av virksomheten. Ett av instituttene opplyser om at de har formulert konkrete tiltak rettet mot forskerutdanning, heriblant rekruttering av eksterntfinansierte ph.d.-kandidater, profilering av ph.d.-kandidater, økning av deres kompetanse og ferdigheter, og styrking av veilederes engasjement og kompetanse.

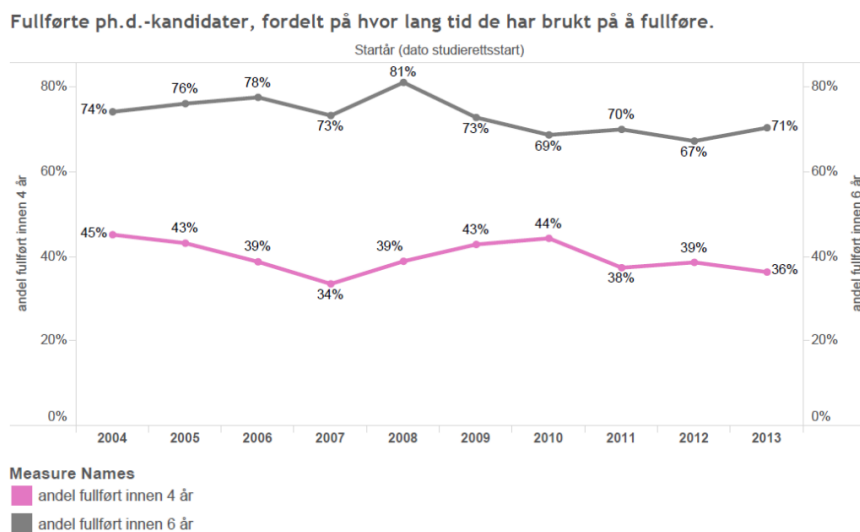
2. Forholdet mellom fakultetets ph.d.-utdanning og forskningsatsinger

Fakultetet har to sentre for fremragende forskning ved to ulike institutt, som sammen med andre faglige miljøer fungerer stimulerende for forskerutdanningsvirksomheten og dens rekruttering. I 2019 ble det nye forskningssenteret Neuro-SysMed opprettet ved Klinisk institutt 1. Dette forventes også å inngå som en arena for rekruttering og utdanning av ph.d.-kandidater fremover. Flere av instituttene bruker forskergruppene og forskerskoler aktivt i ulike deler av arbeidet med ph.d.-utdanningen. Flertallet av ph.d.-kandidatene ved fakultetet finansieres gjennom eksterne kilder, da enten gjennom eksterntfinansierte stipendiatstillinger (eks. EU-stipend, NFR-stipend mm), eller gjennom tilsetting i stillinger ved eksterne institusjoner (eks. helseforetakene). Flere institutt nevner rekruttering av kandidater med eksterne finansieringskilder som svært viktig for videre ph.d.-aktivitet i årene fremover. Ett institutt opplever konkurranse fra det private næringsliv som et hinder for god rekruttering av kandidater til stipendiatstillinger.

3. Opptak, gjennomstrømming, disputaser, underkjenninger og frafall - beskrivelse av situasjonen og eventuelle tiltak for å forbedre disse parameterne

I 2019 tok fakultetet opp 90 nye kandidater, med følgende fordeling: ni ved Institutt for biomedisin, én ved Institutt for klinisk odontologi, 23 ved Klinisk institutt 1, 24 ved Klinisk institutt 2, og 23 ved Institutt for global helse og samfunnsmedisin. Dette er en nedgang fra 2018 da vi tok opp 115 nye kandidater. Totalt seks kandidater ble skrevet ut i 2019, mot fem kandidater i 2018. Vi ser at det er variasjoner mellom instituttene når det gjelder gjennomstrømming og oppfølging av kandidater i programmet. Dette henger til dels sammen med instituttens størrelse og antall kandidater ved hvert institutt.

En oversikt over fullførte kandidater seks år etter oppstart er vist i Figur 1 under.

Figur 1: Figuren viser andel kandidater ved Det medisinske fakultet som har fullført ph.d.-graden sin innen hhv. fire og seks år etter opptaksår.

Som figuren over viser har andelen kandidater som fullfører på henholdsvis fire og seks år holdt seg stabil over flere år. Dette er interessant å se i lys av at det i samme periode er innført flere tiltak for bedre gjennomstrømming, blant annet midtveisevaluering (fra 2009) og veilederopplæring (fra 2013). Det bør samtidig bemerkes at figuren over viser bruttotall, som ikke tar høyde for eksempelvis redusert progresjon, sykefravær og foreldrepermisjoner. Dette er spesielt aktuelt for Det medisinske fakultet ettersom vi både har mange ph.d.-kandidater som gjennomfører ph.d.-løpet med 50 % progresjon, hovedsakelig fordi doktorgraden tas i kombinasjon med klinisk sykehusstilling. Videre har fakultetet en høy andel kvinnelige ph.d.-kandidater. Vi vet at kvinner som regel tar lengre foreldrepermisjoner enn menn, og statistisk sett også har høyere sykefravær. Som en konsekvens av at vi kun rapporterer offisielt på bruttotall vil dette medføre at fakultetet trolig slår dårligere ut på gjennomføringstall enn det som reelt sett er tilfellet. Fakultetet står derfor fast ved at slike tall også bør leses sammen med nettotiden for et mer korrekt bilde av den faktiske gjennomstrømningen.

Fakultetet og instituttene vil fortsatt jobbe med å forbedre gjennomstrømningen i programmet. Dette gjøres ved flere tiltak, blant annet å stille strengere krav til instituttets oppfølging av forsinkede kandidater, å styrke veileders kompetanse i ulike faser av doktorgradsprosjektet, og gjennom en mer bevisst bruk av midtveisevalueringen.

Totalt disputerte 93 kandidater ved fakultetet, med følgende fordeling: 9 ved Institutt for biomedisin, 5 ved Institutt for klinisk odontologi, 24 ved Klinisk institutt 1, 32 ved Klinisk institutt 2, og 23 ved Institutt for global helse og samfunnsmedisin. Dette er en økning fra 2018 da 78 disputerte ved fakultetet. Flere institutt kommenterer at de forventer en økning i antall disputaser i 2020. Fakultetet anser det som positivt at det i 2019 er bedre samsvar mellom opptak og disputaser, da det i flere år på rad har vært langt flere opptak enn gjennomførte disputaser. Dette har medført en betydelig vekst i kandidatporteføljen. Ved årsslutt 2019 hadde fakultetet 558 aktive kandidater, noe som er en nedgang fra 594 i 2018.

Totalt hadde vi fire førstegangsunderkjenning og én annengangsunderkjenning. Etter innføring av ny ph.d.-forskrift har vi også hatt 3 anbefalinger om mindre omarbeidinger.

4. Nærings-ph.d. og Offentlig sektor-ph.d. – beskrivelse av situasjonen og eventuelle tiltak for å øke antallet kandidater finansiert gjennom disse ordningene

Fakultetet hadde i 2019 fire aktive nærings-ph.d.-kandidater, hvorav to av disse disputerte i løpet av 2019. Til tross for at fakultetet ennå ikke har et stort erfaringsgrunnlag med ordningen, er fakultetets erfaring med nærings-ph.d. at oppfølgingen av disse kandidatene svært ofte er betydelig mer ressurskrevende enn de øvrige kandidatene. I flere tilfeller ser vi at kandidatene havner i et krysspenn mellom arbeidsgiver og veileder/UiB som går utover forskningen. Fakultetet hadde i 2019 to offentlig sektor-ph.d.-kandidater, hvorav én disputerte i 2019. Fakultetets erfaring med offentlig sektor-ph.d. er for begrenset til å kommentere på denne ordningen. Fakultetet gjorde i 2019 ingen ekstraordinære rekrutteringstiltak innenfor disse to ordningene, men bruker aktuelle kanaler og nettverk til å rekruttere ph.d.-kandidater. Blant annet brukes fakultetets årlige karrieredag som en kanal for å promotere ordningen til aktuelle bedrifter.

5. Veilederopplæring og karriereveiledning – beskrivelse av situasjonen og planlagte tiltak

Fakultetet videreførte i 2019 sitt veilederopplæringstilbud. Fakultetet videreførte sin praksis med at e-kurs for veiledere er obligatorisk for alle veiledere. Kurset må være bestått før interne fagpersoner kan oppnevnes som veileder for nye ph.d.-kandidater. Ved årsslutt 2019 har om lag 240 interne personer fullført kurset. Årets dagsseminar for ph.d.-veiledere ble som vanlig avholdt på høsten 2019. 35 personer var påmeldt, og like under 40 personer dukket opp til selve dagen. Årets seminar inneholdt som vanlig tematikk innen veiledningspedagogikk med gruppearbeid. I tillegg ble det holdt innlegg om følgende temaer: å designe et gjennomførbart ph.d.-prosjekt, ph.d.-kandidaters psykiske helse, midtveisevalueringer og RETTE. Fakultetet er på generelt grunnlag fornøyd med deltakelsen på seminarerne, men ser at veiledergruppen som deltar ikke er så variert som man skulle ønske, med tanke på kjønn, ansiennitet og fagmiljø. Bredere deltakelse på seminarerne er noe som fakultetet, gjennom Programutvalg for forskerutdanning, vil arbeide videre med i 2020. Vi arrangerte også totalt fem veilederseminarer i 2019. Vi ser at veilederseminarene er godt besøkt og at vi her i større grad lykkes å rekruttere andre forskere enn dem som tradisjonelt deltar på dagsseminaret. Fakultetet vil fortsette å arrangere disse kortere veilederseminarene i 2020. Den årlige karrieredagen ble også gjennomført i 2019. Det er instituttene som i samarbeid står for planleggingen og gjennomføringen av karrieredagen. Både oppmøte og tilbakemeldinger gir inntrykk av at karrieredagen er vedsatt blant ph.d.-kandidatene. Dette er noe som fakultetet vil prioritere også i kommende år.

6. Internasjonalisering – beskrivelse av situasjonen og planlagte tiltak for å øke internasjonale opphold for ph.d.-kandidatene

Fakultetet har fortsatt et stort internasjonalt engasjement, og deltar aktivt i de internasjonale nettverkene [NorDoc](#) og [Orpheus](#). I NorDoc-nettverket bidrar fakultetet inn med forskerkurs. Fakultetet oppmuntrer våre kandidater til å ta relevante forskerkurs ved eksterne medlemsinstitusjoner gjennom dette nettverket. I tillegg deltar fakultetet i én fellesgrad ved ett av instituttene (inngått i 2016). Det samme instituttet arbeidet i 2019 med opprettelsen av enda en fellesgrad.

For fakultetet som helhet er andelen internasjonale kandidater (statsborgerskap) omtrent 34 %. Dette tallet har holdt seg stabilt de senere årene. Alle instituttene melder om internasjonal aktivitet blant sine kandidater. Vi ser imidlertid at selv om svært mange kandidater deltar på eksterne kurs og internasjonale konferanser, er andelen ph.d.-kandidater som gjennomfører lengre forskningsopphold i utlandet fortsatt lav. Dette til tross for at fakultetet fra 2018 økte satsene for utenlandsopphold. Tendensen samsvarer med tidligere år. Det er imidlertid viktig å påpeke at det er her forskjeller mellom instituttene. Alle instituttene melder imidlertid om at fortsatt internasjonal aktivitet er noe de vil arbeide for videre, blant annet gjennom god og målrettet informasjon.

Fakultetet planlegger i 2020 å videreutvikle informasjonen til ph.d.-kandidater om internasjonalisering, herunder støtte til forskningsopphold. Målsetningen er et flere kandidater gjennomfører forskningsopphold på mer enn én måned i løpet av sitt ph.d.-prosjekt.

Ph.d.-utdanningsmelding 2020 – Det medisinske fakultet

Det medisinske fakultet har i 2020 hatt svært høy aktivitet til tross for at koronapandemien har påvirket all drift, både vitenskapelig og administrativt. Fakultetet har likevel hatt rekordmange disputaser og mye tid og ressurser har gått med til arbeid med videreutvikling av driften og rutinene tilpasset den nye digitale hverdagen og utfordringene knyttet til dette.

1. Opptak, gjennomstrømming, disputaser, underkjenninger og frafall – beskrivelse av situasjonen og eventuelle tiltak for å forbedre disse parameterne.

I 2020 tok fakultetet opp 86 nye kandidater, med følgende fordeling: 11 ved institutt for biomedisin, to ved institutt for klinisk odontologi, 22 ved Klinisk institutt 1, 24 ved klinisk institutt 2, og 27 ved institutt for global helse og samfunnsmedisin. Dette er en nedgang fra 2019 da vi tok opp 90 nye kandidater, og i 2018 da vi tok opp 115 kandidater.

Vi ser at det er variasjoner mellom instituttene når det gjelder gjennomstrømming og oppfølging av kandidater i programmet. Dette henger til dels sammen med instituttenes størrelse og antall kandidater ved hvert institutt.

Totalt ble det avlagt 113 doktorgrader ved fakultetet med følgende fordeling: 7 ved institutt for biomedisin, 5 ved institutt for klinisk odontologi, 30 ved Klinisk institutt 1, 42 ved Klinisk institutt 2, 29 ved institutt for global helse og samfunnsmedisin. Dette er det høyeste antall doktorgrader siden 2013, da det også var 113 grader som ble avlagt.

Dette er en betydelig økning fra 2019 da 93 kandidater disputerte. Til tross for koronapandemien var alle planlagte disputaser gjennomført i 2020, og ingen disputaser ble avlyst. Noen svært få ble utsatt noen uker eller måneder, men dette skyldtes at kandidaten selv eller opponentene ble innkalt til klinisk pandemiberedskap og var dermed ikke knyttet til forhold fakultetet hadde kontroll over. Instituttene gjorde kjempeinnsats for å raskt legge om til digitale disputaser, og de to første digitale disputasene ble holdt allerede 20. mars 2020, åtte dager etter nedstenging av landet.

Andel kandidater som disputerte innen 6 år ved Det medisinske fakultetet, registrert med startår 2014 (n=104) hadde 80,5% disputert innen utgangen av 2020. Tilsvarende tall for 2013 (n=88) var 73,8%. For opptaksårene 2011 og 2012 var andelen ca. 70%. Fakultetet er fornøyd med dette, men frykter at tallene i kommende år vil vise langtidsvirkningene av pandemien.

Totalt fikk 6 avhandlinger anbefalt om mindre omarbeiding. Av disse var det en som var en andregangs innlevering. Det var en førstegangs underkjenning. I 2019 var det 4 underkjenninger ved fakultetet, og det er fakultetets bestemte oppfatning at ordningen med mindre omarbeiding hever kvaliteten på ph.d.-avhandlingene og fører til færre underkjenninger.

2. Korona-pandemiens påvirkning på ph.d.-utdanningen ved fakultetet.

Instituttene melder at de fleste ph.d.-kandidatene har vært berørt av koronapandemien på en eller annen måte. Det har vært begrenset eller manglende tilgang til utstyr, laboratorier, lokaler og ikke minst negative konsekvenser for datainnsamling. Enkelte kandidater som var helt i slutfasen har imidlertid fått ro til å skrive, og dette kan ha

bidratt til det høye antallet disputaser i 2020. Det er grunn til å tro at kandidater som var tidlig eller midt i løpet er sterkere påvirket enn de som nærmet seg innlevering, og at konsekvensene er mer omfattende enn den tiden de konkret mistet ved den første runden med nedstenging og hjemmekontor.

De fleste kurs i opplæringsdelen arrangert ved fakultetet har gått som planlagt, men digitalt. Noen kurs ble imidlertid flyttet på og enkelte kandidater hadde derfor ikke anledning til å følge planlagte kurs. Når det gjelder deltakelse på konferanser og seminarer for å få formidlingspoeng, ble mange rammet av avlyste konferanser våren 2020. Spesielt kandidater i siste fase i doktorgradsperioden har hatt utfordringer med å få ferdigstilt formidlingsdelen i opplæringsdelen, og fakultetet har vedtatt å gi poeng for formidling på konferanser som skulle vært avholdt i 2020 for kandidater som hadde kort tid igjen før innlevering, forutsatt at kandidaten kunne vise til at bidraget var akseptert og at poster eller innlegg var produsert. Flere har også holdt innleggene lokalt eller digitalt.

Fakultetet har fått en rekke søknader om forlengelse pga. korona-pandemien. De fleste melder at hjemmekontor har vært en utfordring, og at det har vært vanskelig både fysisk og psykisk å jobbe i denne perioden. Flere kandidater ved Klinisk institutt 1 har meldt at de måtte tre inn i klinikken ved økt behov i sine stillinger på bekostning av ph.d.-arbeidet. Kandidater med laboratoriearbeid eller dyreforsøk har blitt til dels svært hardt rammet og noen har måttet gjøre forsøk som nesten var ferdigstilt helt på nytt fordi den første nedstengingen skjedde så brått og uten å ta hensyn til at enkelte laboratorieforsøk som var helt i sluttfasen hadde tatt mange måneder å gjennomføre. Ved senere runder med strenge tiltak har man i større grad klart å skjerme disse gruppene.

Vel så bekymringsfullt som de faglige forsinkelsene, er de sosiale og helsemessige konsekvensene pandemien påfører ph.d.-kandidatene. Det er grunn til å tro at personer i midlertidige stillinger med tidspress om å bli ferdig med en grad er sterkere rammet enn andre. Situasjonen er kanskje enda verre for kandidater som har kommet til Bergen kort tid før den første nedstengingen, eller som lever alene. Instituttene melder i tillegg at det har vært vanskeligere å følge opp kandidatene og at de er bekymret for om de i tilstrekkelig grad klarer å fange opp problemer av psykososial art.

Det medisinske fakultet vil påpeke at psykisk helse hos ph.d.-kandidater har vært tema før korona-pandemien også. Det medisinske fakultet vil derfor oppfordre UiB sentralt til å jobbe videre med tiltak for denne gruppen, både forebyggende og behandlende tiltak. Vi understreker at det er svært viktig at slike tiltak er åpne både for stipendiater ansatt ved UiB og eksternt tilsatte ph.d.-kandidater.

3. Kandidatenes bidrag til forskningen ved fakultetet.

Store deler av forskningen ved fakultetet gjøres ved hjelp av ph.d.-kandidater, både eksternt og internt finansierte. Instituttene er i varierende grad fornøyde med hvilke muligheter de selv har til å prioritere forskningsområder, ettersom stipendiatstillinger fra UiB tildeles på fakultetsnivå. Et institutt peker på at dette begrenser muligheten til å styrke fagområder man ønsker å satse særskilt på, mens andre peker på at alle kandidater er knyttet til forskergrupper ved instituttet og ved dette har tilknytning til instituttets satsingsområder. Fakultetet tildeler også stipendiatstillinger som egenandel ved store tildelinger (f.eks. ERC og SFF), noe som styrker rekrutteringen innen felt der vi

allerede har komparative fortrinn. Det er imidlertid også et mål å sikre breddeforskningen og det er derfor et mål at minst 50 % av de utlyste stipendiatstillingene skal være åpne for alle fakultetets fagområder å søke på.

4. Fakultetets systematiske kvalitetsarbeid (med referanse til kvalitetssikringssystem for ph.d.-utdanningen, vedtatt i 2017).

Midtveisevaluering

Alle ph.d.-kandidater ved Det medisinske fakultet skal gjennomføre midtveisevaluering omtrent halvveis i sin avtaleperiode. Målet er å hjelpe kandidaten og veileder å vurdere om kandidaten er godt på vei til å oppnå ph.d.-utdanningens forventede læringsutbytte og om prosjektet er i rute i henhold til oppsatt plan. I 2019 og 2020 har det blitt jobbet systematisk for å bedre rutinene for dokumentasjon og oppfølging av midtveisevaluering, for å sikre at kandidaten får den oppfølgingen som trengs med tanke på å bli ferdig. Dette er ressurskrevende og er et arbeid som fakultet og institutter må prioritere videre for å oppnå full effekt.

Oppfølging av fremdriftsrapporter

Fremdriftsrapporteringen ble i stor grad gjennomført etter planen. Høsten 2020 har fakultetet lagt til spørsmål knyttet til korona-pandemien når vi har bedt instituttene om deres samlerapporter, og vi ønsker at dette blir del av spørreundersøkelsen fra UiB sentralt i 2021. Instituttene kaller inn kandidater og veiledere som i rapporten ber om oppfølging, eller der det er store forskjeller mellom kandidat og veileders besvarelse, eller andre forhold som gjør at instituttet finner det hensiktsmessig å følge opp. Instituttledelsen blir involvert i tilfeller som krever ytterligere oppfølging. Tiltak kan inkludere justering av prosjekt, styrking/endring av veiledergruppe, psykososiale tiltak eller annet.

Det medisinske fakultet gjennomfører årlige dialogmøter med alle instituttene. Konsekvensen av koronasituasjonen for ph.d.-kandidater var et tema på alle møtene i 2020, i tillegg til andre overordnede spørsmål knyttet til ph.d.-utdanningsmeldingen, framdriftsrapportene, utviklingsprosjekter og konkret oppfølging av enkeltkandidater. Fakultetet anser at årlig dialogmøte gir viktige tilbakemeldinger og er en anledning for institutter og fakultetet til å drøfte aktuelle problemstillinger og prinsipielle temaer slik de oppleves på de enkelte enhetene. Fakultetets institutter har svært ulikt omfang på forskerutdanningen og opplever derfor delvis ulike utfordringer, som det er viktig å ha god og kontinuerlig dialog om.

Opplæringsdelen

Den obligatoriske delen av opplæringen består av grunnkurset, midtveisevaluering, og formidling. For kandidater med forskningsprosjekt hvor det inngår bruk av forsøksdyr, er opplæring i bruk av forsøksdyr i medisinsk forskning også obligatorisk. I tillegg er det en valgfri del av opplæringen. Kandidatene tar emner som tilbys av blant annet forskerskolene, men også eksterne emner fra andre universiteter. Ved grunnkurset, og en rekke andre kurs arrangert ved UiB sendes spørreskjema til deltakerne etter gjennomført kurs, og disse blir brukt til evaluering og for å planlegge neste års kurs. Det medisinske fakultet begynte i 2019 en større gjennomgang av alle ph.d.-emner med mål om å kvalitetssikre emnene og etablere en større grad av standardisering når det gjelder informasjon som gis og arbeidsmengde per studiepoeng. I gjennomgangen av 50

emner på 900-nivå, ble det klart at det var flere emner der emnebeskrivelsen ikke gav tilstrekkelig informasjon for at en total vurdering kunne gjøres, med tanke på sammenheng mellom innhold i emnet og ECTS-uttelling. Instituttene ble derfor bedt om ytterligere informasjon og flere emner har nå fått ny og bedre emnebeskrivelse. Enkelte emner, deriblant fakultetets eget grunnkurs har også fått redusert uttelling etter gjennomgangen. Det gjøres fortsatt arbeid knyttet til enkelte av emnene. Det etableres stadig nye kurs og utdaterte kurs avvikles slik at vi har en moderne og oppdatert kursportefølje tilpasset kandidatenes behov.

Resultatene som fremkommer i den årlige analysen av kandidatundersøkelsen:

Resultatene av ph.d.-kandidatundersøkelsen deles med fakultetet gjennom ph.d.-koordinatorforum og i Forskningsutvalget. Den blir imidlertid ikke oversendt fakultetene i Ephorte og det har vært uklart for fakultetet hvordan man skal tolke og evt. følge opp de relativt overordnede tallene vi får tilgang til, og fakultetet har i liten grad brukt disse dataene systematisk. Generelt sett har resultatene fra undersøkelsen vært positive og i all hovedsak bekreftet inntrykket fra andre kilder (dialogmøter, fremdriftsrapporter, midtveisevalueringer og oppfølging av enkeltkandidater). Når det gjelder deltakelse i «research school» er det imidlertid påfallende at så mange som 60 % i kandidatundersøkelsen rapporterer at de har vært med i en forskerskole, når det er langt færre som rapporterer det i de årlige fremdriftsrapporteringene. Det kan tenkes at dette delvis skyldes at begrepet «research school» i andre land både kan bety forskerskole og være et mer generelt begrep for et ph.d.-program, men det viser at resultatene fra slike undersøkelser må brukes med forsiktighet og med bakgrunn i annen kunnskap.

Avslutningsvis vil vi peke på at det kanskje viktigste kvalitetsarbeidet som gjøres i forskerutdanningen er det arbeidet som gjøres av veilederne. Det medisinske fakultet fortsetter derfor sitt arbeid med å styrke veilederopplæringen. I 2020 har vi lansert et nytt e-kurs om GDPR og helseforskningsloven som er obligatorisk for alle interne hovedveiledere ved fakultetet og som også alle ph.d.-kandidater må ta ved opptak.

Appendix 3

Svar på 3 spørsmål fra ekstern komite

1) Hva er vi gode på?

Vi er god på *gjennomstrømning, og har lite frafall*. Dette kan være et produkt av flere ting.

- a) Vi har et robust system for kvalitetssikring med flere sjekkpunkter som alle kandidater må gjennom: midtveisevaluering, framdriftsrapportering. Vi har også nylig innført opptakskomiteer som skal kvalitetssikre prosjektene og sikre at disse er gjennomførbare på et normert ph.d.-løp
- b) Vi synes vi har et fint opplegg for de som skal være veiledere: vi har et obligatorisk veilederkurs som alle interne hovedveiledere må ta som går gjennom reglement og rutiner, samt problemstillinger man kan komme opp i. Vi har også et seminartilbud til alle veiledere med aktuelle tema (to frokost/lunsj-møter hvert semester, samt et heldagsseminar en gang i året)
- c) Vi har laget et kurs i helseforskningsloven og relevante deler av personvernforordningen (GDPR) som er obligatorisk for alle ph.d.-kandidater og interne veiledere

2) Hva ønsker vi å bli bedre på?

- Vi ønsker å bli enda bedre når det gjelder arbeid med forskningsetikk. Vi har laget kurset i lovverk, men hvordan få enda mer fokus på forskningsetikk generelt i alle ledd: fra starten i innføringsemnet MEDMET til innlevering av avhandlingen. Vi har som sagt innført et nettkurs, og vi krever at kandidatene selv laster opp aktuelle godkjenninger for prosjektet på søknad om innlevering

- Vi ønsker å få til bedre likebehandling av kandidater ved instituttene. Vi ønsker at instituttene skal ha mulighet for å tilpasse rutiner slik at det passer til deres fagmiljø, men samtidig ønsker vi å sikre et minimumsnivå av oppfølging som alle kandidater skal få uavhengig av hvilket institutt de er tilknyttet

- Hvordan kan vi bedre tilrettelegge for innovasjon i ph.d.-utdanningen innenfor det rammeverket vi har? Er det mulig å tilrettelegge for mer innovative forskningsprosjekter? Siden finansiering og gjennomføringsmål legger sterke føringer på tiden kandidatene kan bruke, kan det fort ende opp med at de kommer til allerede ferdig definerte prosjekt og innsamlede data. Hvordan kan vi tilrettelegge innenfor de rammene vi har for å sikre innovative prosjekt (og selvstendige kandidater)?

- Hvordan sørge for at vi har selvstendige kandidater som kan utforme og gjennomføre et forskningsprosjekt på egenhånd når de er ferdig med ph.d.-utdanningen? Ref. punktet over med at mange kommer til ferdig definerte prosjekt (NFR, EU, Trond Mohn, etc)

- Hvordan innarbeide fokus på bærekraft i forskerutdanningen? Og hvordan kan vi øke bevisstheten rundt ansvarlig forskning?

3) Hvilke saker ønsker vi å få "leverage" til?

- har lite faglige ressurser på fakultetsnivå, og det kan bli behov for mer dersom vi skal ha inn mer etikk i MEDMET

- det finnes lite administrative ressurser ved instituttene som sikrer god oppfølging av kandidatene

Appendix 4

Rutine opptakskomite

Hjemlet i fakultetets programbeskrivelse:

<https://www.uib.no/med/145309/programbeskrivelse-phd-programmet-ved-det-medisinske-fakultet>

Kandidater sender søknad via det instituttet de skal være tilknyttet. Fakultetet mottar søknaden og saksbehandler kontrollerer søknad om opptak (at alle formalia er oppfylt) og forbereder opptak.

Prosjekter plukkes ut for tilsending til komite basert på finansieringskilde da denne sier noe om prosjektskissen allerede er gjennomgått av en faglig komite og kvalitetssikret eller ikke.

- Prosjekt som sendes til faglig vurdering av opptakskomite: finansiering fra avdelingene/lokale helseforetak, Luftambulansen, NFR, HI, ERC, EU, Haraldsplass, stilling ved utenlandske universitet, Extrastiftelsen (Dam), osv.
- Prosjekt som er unntatt: UiB-stipend fra fellesutlysningen, Helse Vest-stipend, og andre kilder som vurderer prosjektskissen i forbindelse med tildeling av stipend (for eksempel Allmenntmedisins forskningsfond).

Hvert institutt har en egen opptakskomite med to medlemmer som skal gjøre en faglig vurdering av prosjektskissen for å sikre at prosjektet er gjennomførbart på den tiden kandidaten har til rådighet. Komiteen blir bedt om å fylle ut en skjemaker innen tre arbeidsdager (for å ikke forsinke opptaksprosessen): <https://skjemaker.app.uib.no/view.php?id=6914985>

Komiteen kan komme med en av tre konklusjoner: 1. Opptak anbefales; 2. Revisjon anbefales. Kandidaten oppfordres til revisjon av søknad i henhold til kommentarer fra komiteen. Revisjon må skje innen 3 måneder; 3. Avslag anbefales. Kandidaten kan ikke tas opp på grunnlag av foreliggende prosjektbeskrivelse.